

Dosarul nr. 2ra-1740/2022
2-20119201-01-2ra-14122022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: C. Valah)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Pruteanu, I. Țurcan, Iu. Cotruță)

DECIZIE

15 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Țurca Gheorghe,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Țurca Gheorghe
împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului General al Poliției, intervenient
accesoriu agentul constatator Negara Valeriu cu privire la repararea prejudiciului,
împotriva deciziei din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 28 septembrie 2020, Țurca Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției, intervenient accesoriu agentul constatator Negara Valeriu cu privire la repararea prejudiciului.

În motivarea acțiunii a indicat că la 10 septembrie 2019, agentul constatator Negara Valeriu din cadrul Departamentului de Poliție Chișinău, a întocmit ilegal două procese-verbale de contravenție enunțate, în baza art. 242 alin. (2) și art. 243 alin. (2) Cod contravențional.

A afirmat că, nefiind decacord cu abuzurile comise de agentul constatator, reclamantul a fost nevoit să angajeze un avocat pentru a contesta în judecată procesele-verbale enunțate.

Astfel, prin hotărârea din 30 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocan a fost admisă contestația și s-au declarat nule procesele-verbale enunțate din motivul lipsei faptului contravenției.

Reclamantul a susținut că prin întocmirea ilegală a proceselor-verbale de către agentul constatator, a fost frustrat, a avut emoții și a suportat cheltuieli participând în ședințe de judecată care se amânau din motivul că agentul constatator Negara Valeriu citat legal nu se prezenta în ședințele de judecată, iar instanța l-a amendat în acest sens cu 1 200 de lei.

A menționat că potrivit legii persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul la despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin

acțiunile/inacțiunile ilicite ale autorităților competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională (art.384 alin. (2), lit. u) Cod contravențional.

Reclamantul mai invocă în susținerea acțiunii că apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară, iar persoana lezată într-un drept poate cere repararea prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat (art.15 alin. (1), 19 Cod civil).

Respectiv, reclamantul consideră că pârâtul urmează a fi obligat la plata despăgubirilor materiale, inclusiv repararea prejudiciului moral conform legislației care reglementează expres dreptul la despăgubirea morală a persoanei prejudiciate în urma comiterii acțiunilor culpabile de autoritatea vizată.

La 15 iunie 2021, la cererea pârâtului Inspectoratul General al Poliției a fost atras în proces în prezenta cauză civilă în calitate de intervenient accesoriu agentul constatator Negara Valeriu (f.d.62).

La 02 septembrie 2021, Țurca Gheorghe, a depus cerere de concretizare a pretențiilor prin care a solicitat atragerea în proces în prezenta cauză civilă în calitate de copârât a Ministerului Justiției, a încasa de la Ministerul Justiției în beneficiul său prejudiciul material în mărime de 4 000 de lei și a sumei de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, a constata încălcat dreptul reclamantului de a nu fi tras la răspundere contravențională prin procesele-verbale cu privire la contravenție nr. MAI 04995334 și nr. MAI 04995335 (f.d.72-73).

La 23 noiembrie 2021, reclamantul și-a concretizat pretențiile referitor la prejudiciul solicitat, prin care a indicat că prejudiciul urmează a fi încasat de la Ministerul Justiției, în legătură cu ce în proces a fost atras în calitate de pârât și Ministerul Justiției (f.d.77).

Prin hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea a fost admisă parțial. S-a constatat încălcat dreptul reclamantului Țurca Gheorghe de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională prin întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenție seria și numărul MAI 04995334 și MAI 04995335, emise la 10 septembrie 2019 și s-a încasat din contul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne în beneficiul lui Țurca Gheorghe, prejudiciul material cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cauza contravențională în mărime de 4 000 de lei și prejudiciul moral în mărime de 10 000 de lei, în total 14 000 de lei.

În partea încasării prejudiciilor revendicate în prezenta cauză civilă din contul Ministerului Justiției, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 30 decembrie 2022, Inspectoratului General al Poliției a declarat apel, completat ulterior, împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin decizia din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul depus de Inspectoratului General al Poliției fiind casată hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea depusă de Țurca Gheorghe a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 29 noiembrie 2022, Țurca Gheorghe, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău cu menținerea hotărârii 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel contravine practicii Curții Supreme de Justiție și a Curții Europene pentru Drepturile Omului, formată pe cauze similare.

Recurentul a susținut că instanța de apel eronat a concluzionat precum că nu ar mai avea dreptul la repararea prejudiciului material și moral.

Totodată, a indicat că instanța de apel, eronat a concluzionat că Inspectoratul General de Poliție nu este pârâțul corespunzător, or prin cererea de concretizare a acțiunii, reclamantul nu a renunțat la pretențiile sale față de Inspectoratul General de Poliție.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 27 septembrie 2022 și a expediat-o participanților la proces la 08 noiembrie 2022 (f.d.149), astfel, recursul declarat la 29 noiembrie 2022, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 24 iunie 2022 instanța de recurs a comunicat intimaților recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței, or, până la examinarea cauzei careva referințe în adresa instanței nu au parvenit.

Prin încheierea din 01 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Țurca Gheorghe, a fost considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursurile s-au examinat de un complet de 5 judecători, fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În esență, recurentul și intimații au avut posibilitate să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse.

Verificând decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului declarat de Țurca Gheorghe, cu casarea deciziei instanței de apel și modificarea hotărârii primei instanțe, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe; f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurentului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, recurentul nu au prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În debut, Colegiul atestă că înaintând acțiune în instanță împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului General al Poliției, intervenient accesoriu agentul constator Negara Valeriu, Țurca Gheorghe, a solicitat, a constata încălcat dreptul său de a nu fi tras la răspundere contravențională prin procesele-verbale cu privire la contravenție nr. MAI 04995334 și nr. MAI 04995335, a încasa de la Ministerul Justiției în beneficiul său prejudiciul material în mărime de 4 000 de lei și a sumei de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze prima instanță prin hotărârea din 22 decembrie 2021 a admis parțial acțiune și a constatat încălcat dreptul reclamantului Țurca Gheorghe de a nu fi tras ilegal la răspundere contravențională prin întocmirea proceselor-verbale cu privire la contravenție seria și numărul MAI 04995334 și MAI 04995335, emise la 10 septembrie 2019 și s-a încasat din contul Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne în beneficiul lui Țurca Gheorghe, prejudiciul material cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în cauza contravențională în mărime de 4 000 de lei și prejudiciul moral în mărime de 10 000 de lei, în total 14 000 de lei.

În partea încasării prejudiciilor revendicate în prezenta cauză civilă din contul Ministerului Justiției, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 27 septembrie 2022 admis apelul depus de Inspectoratului General al Poliției. A casat hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Țurca Gheorghe împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului General al Poliției, intervenient accesoriu agentul constator Negara Valeriu cu privire la repararea prejudiciului și a pronunțat o nouă hotărâre prin care: A respins cererea de chemare în judecată depusă de Țurca Gheorghe împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului General al Poliției, intervenient accesoriu agentul constator Negara Valeriu cu privire la repararea prejudiciului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție analizând materialele anexate la dosar, în raport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția instanței de apel este neîntemeiată, deoarece a admis o examinare superficială și arbitrară a litigiului dedus judecării.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul art. 118 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Art. 121 Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În sensul art. 122 alin. (1) Cod de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

În temeiul art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sânt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) - (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

De altfel, în temeiul art. 131 alin. (1) Cod de procedură civilă, explicațiile date de părți și intervenienți asupra circumstanțelor care le sunt cunoscute și care au importanță în proces urmează a fi verificate și evaluate deopotrivă cu celelalte probe. Explicațiile pot fi date oral sau în scris. Dacă partea audiată are mai mulți coparticipanți procesuali, instanța, în funcție de circumstanțele cauzei, determină necesitatea interogării tuturor coparticipanților sau numai a unora din ei.

Așadar, conform probelor prezentate, Colegiul atestă că la 10 septembrie 2019, agentul constatator Negara Valeriu din cadrul Departamentului de Poliție Chișinău, a întocmit procesele-verbale cu privire la contravenție seria nr. MAI

04995334 și nr. MAI 04995335, în baza art. 242 alin. (2) și art. 243 alin. (2) Cod contravențional în privința lui Țurca Gheorghe, anulate ulterior prin hotărârea nr.4-2244/19 din 30 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

Conform art.1 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Potrivit art. 2 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, în sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni: acțiuni ilicite – acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale și materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni).

Totodată, Colegiul reține că la examinarea în judecată a contestației înaintate de reclamant împotriva celor două procese-verbale cu privire la contravenție în care a fost vizat, anulate prin hotărârea nr.4-2244/19 din 30 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, Țurca Gheorghe a suportat cheltuieli de asistență juridică acordată de avocat în mărime de 4 000 de lei, anexînd în acest sens bonul de plată din 11 decembrie 2019, privind cheltuielile de asistență juridică în mărime de 4 000 de lei.

Conform art. 3 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată.

În conformitate cu art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

Conform art. 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare; c) adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului

contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Conform art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică.

În conformitate cu art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Conform art. 384 alin. (2) Cod contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul: u) să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

Prin urmare, Colegiul consideră întemeiată concluzia primei instanțe, prin care a notat că se atestă temei de drept prin prisma cadrului legal supra indicat, de admiterea a cerinței privind repararea prejudiciului material în mărime de 4 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate de reclamant la examinarea în judecată a contestației împotriva proceselor-verbale de contravenție în care a fost vizat. Or, declararea nulității proceselor-verbale cu privire la contravenție și încetarea procesului contravențional, atrage după sine și repararea prejudiciului cauzat reclamantului care a fost vizat contravențional.

Se impune a învedera că potrivit jurisprudenței Curții Europene procedurile contravenționale cad sub incidența caracterului penal al procedurilor și li se aplică aceleași principii precum la examinarea procedurilor penale (cauza Ziliberberg; Guțu), respectiv Curtea Europeană reține caracterul „penal” al contravenției și consideră că o eventuală distincție între contravenții și infracțiuni în legislația internă a statelor semnatare nu poate avea ca efect scoaterea unei categorii de fapte din sfera de aplicare a art.6 CEDO, care garantează dreptul persoanei la un proces echitabil (cauza Öztürk vs Germania, hotărâre din 21.02.1984).

La caz, prima instanță întemeiat a menționat că, deși organul care reprezintă statul pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției (art. 5 din Legea nr.1545 din 25.02.1998), prejudiciul material pretins de reclamant la caz se încasează conform art.13 alin. (1) din această Lege și anume din contul organului care a tras ilegal persoana la răspundere contravențional, în speță de la Inspectoratul General al Poliției (unde activează agentul constatator care a emis procesele-verbale contravenționale anulate), dar nu din contul Ministerul Justiției.

Or, din punct de vedere al subiectului răspunzător pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele contravenționale, urmează a fi delimitate contravențiile examinate de instanțele de judecată de cele examinate de agenții constatatori, iar Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale

procuraturii și ale instanțelor judecătorești, la art.13, prevede expres această diferențiere și anume că prejudiciul cauzat în cauze contravenționale de alte organe decât instanța de judecată se repară de aceste organe, dar nu de Ministerul Justiției.

În conexiunea celor relatate, reieșind din probelor din dosar ce confirmă că reclamantul/recurentul a fost tras ilegal la răspundere contravențională de agentul constatatator prin două procese-verbale cu privire la contravenție, anulate ulterior de instanța de judecată, este întemeiată și pretenția din acțiune privind repararea prejudiciului moral.

În conformitate cu art. 10 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.

Conform art. 11 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege.

Articolul 1998 alin. (1) Cod civil, prevede că, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Conform art. 2036 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Potrivit art. 2037 alin. (1) Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În această ordine de idei, fiind evidentă tragerea ilegală la răspunderea contravențională a reclamantului, aceasta este imputabilă la caz agentului constatatator din cadrul Inspectoratului General al Poliției, respectiv intervine aplicabilitatea cadrului legal indicat supra, din care rezultă că persoana care a acționat ilicit față de altă persoană este obligată să repare nu numai prejudiciul material, dar și prejudiciul moral cauzat.

Colegiul relevă că, prima instanță corect a conchis despre temeinicia parțială a cerinței de repararea prejudiciului moral, doar că suma de 10 000 lei încasată cu titlu de prejudiciu moral, este una excesivă și disproporționată în raport cu criteriile reținute și principiul echității și care urmează a fi micșorată până la suma de 1 000 de lei, luând în considerare specificul cauzei.

La acest capitol, Colegiul reține ipoteza primei instanțe precum că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul

echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în așa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimă.

Practica judiciară denotă că, aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu criteriile amintite anterior, adică comportamentul părților, miza pentru reclamant, durata procedurii judiciare, precum și obligatoriu principiul general al echității, iar suma apreciată să nu fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană.

Totodată, Colegiul evidențiază că, sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerare argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

Or, împotriva recurentului au fost emise două procese-contravenționale ilegale, anulate ulterior în judecată, respectiv această sumă la caz nu vine în contradicție cu principiul compensării echitabile, reprezentând o despăgubire care nu constituie venituri nejustificate pentru persoana lezată și nici sume excesive pentru autorul daunei.

Prin prisma celor enunțate și ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite de persoana vinovată și suma acordată, instanța consideră că suma de 1 000 de lei va constitui o satisfacție echitabilă pentru reclamant în circumstanțele speței.

Alte argumente invocate de recurent, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate supra și se axează pe circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanțele ierarhic inferioare.

În context fiind relevante și argumentele recurentului aduse la acest aspect, și având în vedere contradicțiile enunțate, Colegiul, va casa decizia instanței de apel și va modifica hotărârea primei instanțe în partea reparării prejudiciul moral, prin micșorarea cuantumului acestuia, în rest va menține hotărârea primei instanțe.

Implicit, instanța de recurs a punctat doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze, ceea ce este admisibil prin prisma jurisprudenței CtEDO (a se vedea cauza *García Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84).

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa decizia instanței de apel, cu modificarea hotărârii primei instanțe în partea reparării prejudiciul moral, prin micșorarea cuantumului acestuia, în rest va menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 442, art. 444, 445 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Țurca Gheorghe.

Se casează decizia din 27 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Țurca Gheorghe împotriva Ministerului Justiției și Inspectoratului General al Poliției, intervenient accesoriu agentul constator Negara Valeriu cu privire la repararea prejudiciului.

Se modifică hotărârea din din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea reparării prejudiciul moral, prin micșorarea cuantumului acestuia până la suma de 1 000 de lei.

În rest, se menține hotărârea din 22 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat